

KONTRACEPTIVNE PILULE U ADOLESCENCIJI

Puno je predrasuda koje se još uvek gaje kod nas u vezi sa korišćenjem kontraceptivnih pilula. Jedna od njih je da su pilule štetne ako se koriste kod adolescentkinja. Slede odgovori na najčešća pitanja koja postavljaju roditelji u ambulanti dečje i adolescentne ginekologije, Instituta za zdravstvenu zaštitu majke i deteta Srbije „Dr Vukan Čupić“ u Beogradu.

- **Koji je najraniji uzrast u kome može da se koristi kontraceptivna pilula?**

Ponekad se u prvoj godini od nastupanja menstruacija krvarenje produži i traje danima. Ako je trajanje krvarenja duže od 15 dana devojčice uzrasta najčešće od 11 do 13 godina dolaze u stanje malokrvnosti. Zbog dugotrajnog i obilnog gubitka krvi tad se javi dilema da li je neophodno da im se da i transfuzija krvi. Koji je, međutim, dobitak od transfuzije ako još uvek nije zaustavljeno menstruaciono krvarenje, a sluzokoža materice je po pravilu tada veoma istanjena? U takvoj situaciji najbolje mogu pomoći upravo kontraceptivne pilule jer se u njima nalaze hormoni koje uobičajeno stvaraju jajnici, a koji su neophodni za porast sluzokože materice. Korišćenjem pilula se veoma efikasno i brzo zaustavlja materično krvarenje. U zavisnosti od telesne mase se za svaku devojčicu ponaosob primenjuje shema po kojoj uzima i nekoliko pilula u pravilnim vremenskim intervalima tokom prvih 24 sata.

- **Da li takva primena pilula može da šteti ili da izazove zavisnost?**

Nema štetnih posledica po zdravlje devojčice zbog primene kontraceptivnih pilula. Primena pilula traje jedan ili više meseci, u zavisnosti od stepena malokrvnosti, i ne izaziva zavisnost. Za sazrevanje funkcije osovine hipotalamus-hipofiza-jajnik, koja je odgovorna za pravilno stvaranje hormona, potrebno je svakako nekoliko godina.

- **Kako pilula utiče na pojačanu maljavost u adolescenciji?**

Pojačana kosmatost u adolescenciji može da bude izazvana i poremećajem u radu žlezda koje stvaraju hormone. Ako jajnik stvara povišene vrednosti testosterona u serumu, primena kontraceptivnih pilula može da smanji prisustvo slobodnog testosterona u krvi. U proseku šest do devet meseci od početka primene kontraceptivnih pilula uočava se da se kosmatost smanjuje, time što su dlačice tanje i smanjena je njihova gustina.

- **Da li primena pilula u adolescenciji može da spreči nastanak ciste jajnika?**

Funkcionalne ciste jajnika mogu nastati tokom adolescencije (u uzrastu od 10-20 godina), čak i kod devojčica koje nisu imale menstruaciju. Karakteristika cista je njihov brzi rast i rizik od nastanka torzije, odnosno uvrtnja jajnika i jajovoda jer je zapremina ciste veća od zapremine jajnika 5, a ponekad i do 50 puta. A uvrnuće jajnika i jajovoda direktno ugrožava njihovu vitalnost. Kada se cista jajnika otkrije u adolescenciji, najčešće ultrazvučnim pregledom, primena kontraceptivnih pilula ne može puno pomoći. Postoje posebni dijagnostički i terapijski protokoli u tretmanu cista jajnika o kojima će sigurno tokom naredne godine biti više reči. Primena kontraceptivnih pilula može da spreči nastanak novih cista jajnika.

Dr sci. med. Zoran B. Stanković
Ginekolog za decu i adolescente